

Vår ref: 118417-49

Oslo, 18. oktober 2022

Innspill fra LVK- Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar- til statsbudsjettet 2023

Del I kap 2.2. – høyprisbidrag fra konsesjonskraft

1. Kort orientering om budsjettforslaget.

Regjeringen foreslår trekk i rammetilskuddet i 2023 for kraftkommuner med spesielt høye konsesjonskraftinntekter. Trekket skal være på 3 milliarder kroner.

Rett på konsesjonskraft- inntil 10 prosent av kraftøkningen til selvkost-er vertskommuners vederlag for å gi fra seg verdifulle naturressurser til storsamfunnet og har vært lovbestemt i mer enn hundre år.

Forslaget er begrunnet i at det ikke er rimelig at noen kommuner skal hente ut store overskudd på grunn av ekstreme strømpriser og er samme begrunnelse og kalt det samme – høyprisbidrag – som forslaget om en særskatt for kraftprodusentene- og deres mer enn 200 kommunale eiere.

LVK har på vegne av sine 160 medlemskommuners gitt sin tilslutning til *holdningen* om at ekstreme inntekter langt ut over normal fortjeneste bør deles med fellesskapet. Men det avgjørende spørsmålet er *om* de berørte kommunene rent faktisk har slike ekstreme inntekter. Budsjettforslaget bygger ikke på et slikt faktum, men på *en antakelse og forventning* om at kommunene har slike inntekter ved sin forvaltning av retten til konsesjonskraft. – KDD sendte 14.oktober et omfattende spørreskjema til kommunene, og det reiser en rekke spørsmål om den metoden som er valgt, og om de forutsetninger som ligger til grunn for budsjettforslaget er holdbare.

Saken gjelder 128 kommuner og 4 fylkeskommuner, og totalt 5,8 TWh som er konsesjonskraftmengden i prisområdene NO1, NO2 og NO5, Sørlandet, Vestlandet og Østlandet. 3 milliarder kroner mindre i rammetilskudd utgjør i gjennomsnitt 51 øre/KWh.

Fordelingen av reduksjonen i rammetilskuddet *«skal stå i eit rimeleg forhold til dei faktiske inntektene som kan realiserast»*, og *«Ingen skal bli trekt for inntekter dei ikkje kan realisere som følgje av juridisk bindande kontraktar som blei inngått før dette forslaget ble kjent»*, det vil si 28. september.

118417-49/2022-10-18 høringsinnspill

2. Regjeringens anslag om ekstreme inntekter er uholdbare.

I anslagene over verdiene av konsesjonskraften bygges på at all konsesjonskraft selges til løpende spotmarkedspris. «Verdien av konsesjonskrafta i område med høge straumprisar er anslått til om lag 13 mrd. kroner i 2022 og 11 mrd.kroner i 2023 basert på prisanslag fastlagt i starten av august i år, opp frå 4 mrd.kroner i 2021.»

Faktiske konsesjonskraftinntekter i 2021 var ifølge Kostra 2,76 mrd.kroner.

De færreste kommuner selger konsesjonskraft til løpende spotmarkedspris. Ut fra sine samfunnsansvar for innbyggere, næringsliv og egen økonomiforvaltning, er det mange kommuner som:

- Selger konsesjonskraft til rabatterte priser til egne innbyggere
- Selger konsesjonskraft til faste og forutsigbare priser til eget næringsliv
- Bruker konsesjonskraft i egne kommunale bygg, barnehager, skoler, institusjoner mv.

De faktiske inntekter for 2022 og for 2023 er langt lavere enn budsjettanslagene.

Budsjettforslaget tvinger kommuner til å selge konsesjonskraft til spotmarkedspris og avvike samfunnsnyttig bruk til beste for egne innbyggere og næringsliv.

LVK mener at staten må ta risikoen for sine egne forutsetninger. Dersom kommunene innenfor de oppgitte rammer ikke har de antatte inntekter, må det samlede trekket i rammetilskuddet reduseres tilsvarende.

3. «Juridisk bindende kontrakter» må forstås vidt og legges til grunn for fordelingen.

Mange kommuner har bundet forvaltningen av sine konsesjonskraftrettigheter i ulike juridiske former, men med viktige samfunns mål for øye, enten det er til bedrifter eller innbyggere. Det gjelder særlig de tilfelle hvor prosesser med juridisk bindende avtaler var igangsatt før 27. september, men enda ikke slutført da.

4. Inntektssystemets forslag om varig inndragning av kraftinntekter må tilbakevises nå.

I NOU 2022:10 foreslår utvalget å inndra kraftinntekter i inntektsutjevningen. De samlede fordelingsvirkninger er ifølge utvalget at små fraflyttingskommuner vil tape på omfordelingen og større bykommuner vil tjene.

Solberg-regjeringen skrotet Sanderud-utvalget, NOU 2019:16, som foreslo en avvikling av kraftinntekter til berørte kommuner. LVK ser Inntektssystemutvalgets forslag som en gjentakelse.

Konsesjonskraft har vært et vederlag til den kommunen som deler sine naturverdier med storsamfunnet, like lenge som vannkraftregimet har eksistert, i mer enn hundre år. Rett til konsesjonskraft har for mange kommuner vært avgjørende for deres tilslutning til store naturinngrep. Som for vindkraftutbygging er det grunnleggende at også vannkraftkommuner beholder deler av verdiskapingen ved nye vannkraftanlegg. Det er det grønne skiftet som står på spill.